

REDACTIA

Arad, Doak Perencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Arad, Austro-Ungaria:
 un an 20 cor.
 un an 10
 un an 5
 luna 2
 de Duminică pe an
 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Perencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima
 dată 14 bani; a doua oară
 12 bani; a treia oară 8 b.
 de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și
 inserțiunile sunt a se plăti
 înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrierile nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Dorințele lui Apponyi.

Grăție unei grave indiscreții, lumea a aflat în fine despre planurile lui Apponyi în ceea ce privește maghiarizarea armatei împărătești, cum zicem noi, Români, armatei comune. Până acum nu știau despre ceea ce vrea Apponyi decât cinei înși, ministrul și deputații, după-cum va fi știut și M. Sa, capul suprem al armatei. De zile multe se știe însă, că între Apponyi și Széll sunt neînțelegeri: Președintele Dietei numai așa ar fi putut să indice dispus să spriginească noul proiect de lege militar, a cărui discuție a început azi, dacă supremul cap al armatei, Coroana, ar face concesii în favoarea pentru întărirea politicii de maghiarizare și a armatei.

Să cităm numai după „N Freie Presse” dorințele lui Apponyi:

„Oficierii maghiari să fie transferați la regimente maghiare. Dacă în chip excepțional la vre un regiment ar fi nevoie de ofițeri maghiari, atunci excepția aceasta trebuie bine precisată pe calea legii. Tot prin lege să se prevadă că cetățean ungar să nu poată ajunge ofițer fără cunoașterea limbii ungurești. (Apponyi vrea astfel să slăbească în naționalități credința că limba germană este mai necesară decât cea maghiară) În chestiile de steag, emblema și pajure să se valideze drepturile statului ungar. Ministrul de război să nu aibă drept de vâspune în chestii de recrutare și de absolvare dela serviciul militar. Pentru rezolvarea afacerilor în litigiu, forul cel mai superior să fie judecătoria administrativă din Budapesta. Cercurile de recrutare să se schimbe așa fel, ca să nu poată forma regimente de aceeași naționalitate, ci cât mai multe regimente în cari limba să fie cea maghiară. Ba să se și amestece recruții din diferitele regimente, cu acel scop național ca să se formeze cât mai multe regimente cu limba maghiară.”

M'am dus orbis.

M'am dus orbis și m'am oprit la Lila
 Era 'n ajun — lucra pentru copii . .
 Și era plin la ea de jucării . . .
 Vai, m'a cuprins de mine însumi mila

Sa scuturat și cea din urmă floare,
 Na mai rămas decât un dor pribeag
 Și un chip pe care-l mai zăresc din prag.
 Dar tot mai palid par'că 'n mine moare

Ca să-l mai am — l-aș refinea cu sila
 O inimă reci și fără de simțire,
 Nu 'mi turburați și ultima clipire
 Cum să 'nțelegeți voi — ce mi a fost Lila.

Ianuarie 1903.

Maria Cuntanu.

Cronica săptămânei.

— 11/24 Ianuarie.

— Vom avea dară o nouă foaie literară-beletristică-științifică: „Femeia și Familia”. Așa ne-o spun cel puțin „confrunși” dela „Tribuna” din Sibiu. După reapariția „Calicului”, asta e senzația cea mai mare a săptămânii . .

Vom avea dară o nouă foaie redactată de un fost profesor de gimnastică, mai întâiu

Credem că nu trebuie să comentăm mult. Idei mai naționale maghiare, pretențiuni mai îndrăznețe nu au nici kossuthiștii, cari vor să rupă ori ce comunitate, afară de persoana regelui, cu Austria.

Cine nu înțelege apoi că la ce situație s'ar ajunge, dacă chestiile militare nu s'ar mai rezolva de ministrul comun de război, ci absolvarea dela serviciul militar și alte concesii le-ar da guvernul unguresc, la recomandarea, bine înțeleasă, a micilor satrapl, agenți de maghiarizare, de prin provincie? Ar mai găsi oare bunăvoință și dreptate bieteile naționalități?

Cine nu înțelege ce ar fi apoi dacă afacerile în litigiu, atâtea lucruri grave, s'ar descurca de judecătoria administrativă în capul căreia azi se găsește Wekerle archiepiscopul?

Și ce ar fi când fiii naționalităților nu s'ar mai strânge în același regiment, ci s'ar amesteca „cu scop național ca să se formeze cât mai multe regimente cu limba maghiară”? Armata n'ar mai fi scut al tuturor, ci școala unde să se desăvârșească, ideile ce au condus pe Unguri când au făcut legea „kisdedovo”-rilor și alte atâtea cu „scop național maghiar”!

D-zeu să-l trăiască pe M. Sa. că și de astă dată 'și-a spus veto. N'a admis nici măcar a se discuta „dorințele” lui Apponyi ci în armată rămâne totul cum a fost. . . Școala de maghiarizare nu permite a se face din instituțiunea care tocmai pentru că trebuie să fie pârăza patriei, nu poate să admită în sinul său tendențe speciale maghiare.

Armata comună o formează nu numai Ungurii, ci și alte naționalități, pentru existența națională a cărora Maj. Sa poartă aceiași părintească grijă. Altfel nu făcea legea de naționalități!

gr.-orientală, apoi gr.-catolică, și susținută de o gardă de scriitori tineri, ca Iulian Devale, George Bortos, Ulpiu Tr. Mihai... ș. a.

Una însă trebuie să constatăm în onoarea redacției: față de noi și celelalte foi s'a purtat foarte cruțătoare; a amenat apariția foilor cu o lună întreagă, numai ca să nu ne strice acum cu începerea anului nou. Noi suntem împăcați. Avem chiar nădejde, că redacția se va arăta cruțătoare și față de cititorii români și va mai amâna apariția foilor — cu un voac, ca să nu le strice pofta de citit.

— Nici nu știu ce rost să aibă noua foaie, mai ales când are să apară sub un fatal patronaj. Dl Silvestru Moldovan e meșter funest în ale scoaterii de foi literare: a mai editat odată și „Rândunica”, careia însă nu i-a plăcut de cuibul ce îl făcuse dl redactor, și dispărui în negre depărtări. Așa ni-e teamă că nici „Femeia” nu va fi împăcată cu „Familia” în care vrea s'o bage dl redactor, ci 'și va părăsi vatra, copiii, dealurile dragi. . . Mai ales că nu va trebui să caute în depărtări, ca să găsească exemple de urmat. . .

„Femeia și Familia” de-ocamdată nu va aduce ilustrații, ne spune redacția. Ne bucurăm, căci știți, în adevăr 'mi-e groază să-ne

Cât privește însuși indiscreția comisă, ziarul vienez a făcut un mare serviciu nu numai cercurilor înalte militare și cercurilor din Austria, ci și naționalităților din Ungaria, caror le-a prezentat pe Apponyi în cea mai adevărată lumină: prototipul șovinismului maghiar! A șovinismului care deși nu este așa șmotos ca alui Rátkay ori Nessi, este însă de o mie de ori mai primejdios pentru noi.

Russu Șirianu.

Un mare adevăr. În ședința dela 21 Ianuarie socialistii din Reichstag au atacat politica guvernului german.

Cancelarul Bülow a răspuns cu mult efect și între altele a zis:

„Brutalitatea nu e încă — demnitare! Șovinism și iubire de patrie nu sunt același lucru”.

„I presa maghiară ar trebui să tipărească cu litere mai mari aceste adevăruri ear guvernării să le citească zilnic.”

Alegerea de episcop.

De mai multe zile în presa maghiară circulă știrea că Mangra e pe cale de a se împăca cu Hamsea.

Cine cunoaște situația, știe că deși personal chiar amicei bunii dacă ar fi acești demnitari bisericești, pentru soarta episcopiei interesul cel mare obștesc decide. Ear acest interes cere ca Hamsea nici candidat serios să nu ajungă la viitoarea alegere.

Afirmăm basată pe cunoștința pozitivă a situației, că Hamsea chiar candidând, mai mult de strins luate neamurile sale, nu va vota nimeni cu el. S'au deșteptat toți și își dau mâna oamenii să în-lăture primejdia ce s'ar abate asupra bisericii când ar fi chiar șanse cât de mici ca Hamsea să reușească.

închipuim numai, acum ar fi ilustrat d-nii redactorii pășiți: „Femeia și Familia”. Ne bucurăm dar, însă și mai mult ne-am bucura, și cu noi s'ar bucura toți iubitorii literaturii române, dacă noua foaie de-o camdată ar apare — și fără text.

Așa fericiți însă cu greu vom fi.

Bin, că am ajuns cel puțin sănătoși anul nou. La adeca nouă Aradanilor lucrul ăsta nu ne a fost tocmai așa ușor, căci voind să trecem din anul 1902 în anul 1903, a trebuit să trecem mai 'nainte peste o mică convenire socială, și cum suntem noi românii nișel cam indolenți, aranjierii aveau teamă că nu vor avea pe cine saluta în mijlocul lor. Teama a fost însă fără temel, căci aproape întreaga inteligență română din Arad a luat parte la această convenire.

A fost un fel de cină comună, garnisită cu câte-va piese de literatură, „cină literară” de care ar trebui să se mai aranjeze din vreme în vreme, și nu totdeauna în birou, ci câte odată și în „Casa națională”.

Un incident hazliu s'a întâmplat cu prilejul acestei conveniri. Când la miezul nopții s'au stâns lămpile, ca să se aprindă iarăși în anul nou: lămpile nu voiau să se aprindă, nu era chip să faci lumină. Anul

I. P. S. Sa, Mitropolitul dela Sibiu, cunoaște acum și el situația și după știrile ce avem, nici nu mai vorbește de reușita sigură a lui Hamsea. Astfel vom avea satisfacția să-l vedem și a treia oară, espunându-se, ca cu mâinile tremurânde și buzele encrvate, să proclame — propria-i cădere.

Nessi a depus sabia!

Afacerea Nessi, care atâtea vreme preocupase Dieta și cercurile politice, dar mai ales pe cele militare, s'a terminat. Și anume așa cum trebuia: Nessi a depus sabia!

Eată de altfel amănunțele privitoare la cele petrecute:

Nessi a fost citat pe ziua de 23 c. înaintea ofițerilor regimentului de honvezi în care servea.

Prezenți erau peste o sută ofițeri. Presidia colonelul regimentului ear raportor al afacerii era căpitanul Rákosi.

După ce acesta a făcut cunoscut cele petrecute, arătând că Nessi a luat parte la demonstrațiunile ce sunt incompatibile cu rangul său de ofițer; e de osândit mai ales faptul că a demonstrat în contra imnului casei domnitoare. Cere deci ca ofițerii camarazi să aducă o hotărâre prin care sublocotenentul în rezervă Nessi Pál să fie lipsit de rangul său în armată.

Nessi ține o lungă apărare, recitând cunoscutele frase care atâtea zile au resunat în Dietă. Voia să facă apel mai ales la sentimentele naționale ale ofițerilor, spunând că o inimă ungurească nu poate să se împace cu Gotterhalte.

Președintele îl intrerupe și-l oprește să vorbească astfel.

Nessi continuă pe glas mai domol și sfârșește declarând că și depune sabia.

El și părăsește sala.

nou par'că din adins nu voia să-și arate fața. . .

Un singur cusur a avut petrecerea asta: sala dela „Mileniu” s'a dovedit de prea mică pentru astfel de conveniri. Vina noastră că ne alegem astfel de localuri, când avem localul așa splendid: „Casa națională”.

A fost în adevăr o idee măreață: a clădi pe seama poporului un loc de întrunire, de care să poată fi mândru fiecare român. . . Dar nu într'atâtea în asta zace însemnătatea „Casei naționale” ci mai ales în împrejurarea, că stându-ne la dispoziție un astfel de edificiu, și inteligenței îi este cu putință să ipe parte la petrecerile poporului. E asta un moment de importanță, precum ne-a dat dovadă și petrecerea meseriașilor aranjată în seara de anul nou.

Așa de mândru se simțea poporul că vede în mijlocul său inteligența, că vede cu cât drag se coboară „domnii de români” la ei, luând parte la jocurile lor. Incepe să se convingă că nu repetăm numai o frază goală când ne place să ne mândrim, că „toți suntem una”!

Petrecerile aceste întăresc conștiința națională a poporului în mai mare măsură, decât activitatea de 10 ani a „Asociațiunii

Spre binevoitoarea atențiune!

Am onoare a Vă încunoștința, că am deschis în *Arad, strada Deák Ferencz Nr. 24* vis-à-vis de biserica reformată, un institut de

lithographie, cyncographie și autographie.

Efectuesc tot felul de lucrări cari se țin de aceste branșe, precum: cărți de vizită, de adrese, bilete de logodnă și cununie, invitații, vignete, capete de scrisori, placate (afize), note, blanchete, caete de caligrafie, de desemn. peisage, atestate, diplome, acțiuni libele de depunere și tot felul de lucrări artistice și în culori etc. etc. Prețuri moderate.

Asigurându-Vă, că mi voi da toată silința, să îndeplinesc lucrările primite cu cea mai mare punctualitate și promptitudine, conform gustului și dorinței, Vă rog să binevoiți a mă onora și sprijini cu prețuitele D.-Voastre comande.

Cu toată stima:

PETRU SIMTION,
proprietar de lithographie

Spre binevoitoare luare aminte!

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public român din Arad și provincă, că mi-am arangiat cu totul din nou

atelierul de croitorie

în *Arad, strada Bisericii* (Templo-utca), pregătesc tot felul de haine bărbătești și de copii. *Croiu după ultima modă.* Comandele se efectuesc grabnic și cu cea mai mare promptitudine.

Pe seama mult Onorațiilor preoți pregătesc reverenți conform prescripțiilor.

Legătură directă cu primele fabrici de stofe din străinătate.

Rugându-mă de sprijinul Onoratului public român,

semnez cu stimă:

875 5-5 **Francisc Dengelegi,**
croitorie de haine bărbătești

în *Arad vis-à-vis de poșta.*

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea Volta.

Nu e leac secret.

vindecă și inviorează sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, impedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli, șușurii de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, astma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mână și picioare, slăbirea peste tot, reuma, podagră ischias, udului în pat, influenza, insomnia, epilepsia, circula-

ția neregulată a sângelui și contra multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Insușirea acestui aparat este, că vindecă nu numai din timp în timp, ci introduce constant în corpul omenească binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele afâștoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărilor, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii, cari prăvesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate vedea aceste atestate. Pacientul, care la decurs de 45 zile nu se va vindeca prin aparatul meu, primește banii înapoi.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu poate fi confundat cu aparatul „Volta”, care atât în Germania, cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu electro-magnetic prin deosebită-i putere vindecătoare, e în genere cunoscut, apreciat și răspândit.

Chiar și ieftinătatea estraordinară a crucei mele electro-magnetice o recomandă cu înținare. 624 -135

Prețul aparatului mare e Cor. 6.
folosibil la morburii învechite.

Prețul aparatului mic e Cor. 4.
folosibil numai la copii și la femei de constituție foarte slabă.

Locul central principal de vânzare și espedare pentru țeară și străinătate e:

Müller Albert, Budapesta, V., str. Vadász 42./K
colțul str. Kálmán.

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nesticăcios și întrebuințarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fileri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlă 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni.

Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrășării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiilor grele, a boalei de pept și a astmei etc.

Prețul: 50 fileri.

698 - 68

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankósa“)

se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amortirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de jurgăuri, paralizii, amortea de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboseala turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (fracarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

apotecă și laborator chimic

Telefon 111.

în ARAD.

Telefon 111.

Telefon 219.

Fondat 1850.

Gebharth I. și fiul Arad.

Piața Andrassy 16.

Articole de luminat.

Asortimentul cel mai mare în candelabre pentru electricitate și gaz.

Primim înscrieri pentru instalarea luminii.

Specialitate:

Fitulari Ditmar.

Pe lângă mai mare lumină, mai puțină consumație.

Tacemuri de porțelan:

Colecție deplină pentru service de masă, tee și cafea. Dela cele mai ieftine până la cele mai fine.

Asortiment bogat în cești de cafea, thee și mokka.

Dintre obiecte de lux asortiment mare de obiecte peramice.

Articole de sticlărie:

Asortiment de obiecte de sticlărie indigene și străine în prețuri ieftine. Dela cele mai simple până la cele mai moderne lucruri. Asortiment stabil de sticlărie colorată.

Articole de argintării:

Singurul deposit pentru obiecte de lux „Kayser Zinn” reprezentanța argintării din Kormöczbánya. Tacemuri din argint alpaca, și alte obiecte de alpaca.

876 5-10